

Boryana EMILYANOVA, Silvia MIHĂILESCU, Ioana SLAVCHEVA
Universitatea „Sfinții Chiril și Metodiu” din Veliko Tarnovo, Bulgaria
b.ganeva@ts.uni-vt.bg, s.mihalesku@ts.uni-vt.bg, y.slavcheva@ts.uni-vt.bg

**PROBLEME ACTUALE ÎN PREDAREA LIMBII ROMÂNE
STUDENȚILOR BULGARI. NIVELUL A1-A2 CONFORM CECRL**

Boryana EMILYANOVA, Silvia MIHĂILESCU, Ioana SLAVCHEVA
St Cyril and St Methodius University of Veliko Tarnovo, Bulgaria
b.ganeva@ts.uni-vt.bg, s.mihalesku@ts.uni-vt.bg, y.slavcheva@ts.uni-vt.bg

**CURRENT ISSUES IN TEACHING ROMANIAN
FOR BULGARIAN STUDENTS. CEFRL LEVELS A1-A2**

Some current issues that appear in teaching Romanian as a foreign language for Bulgarian students are discussed in this paper. Particular attention is devoted to teaching Romanian for beginners – levels A1-A2 of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFRL). Contemporary coursebooks for Romanian as a foreign language are presented and their advantages and disadvantages for Bulgarian students are analyzed. The most common problems faced by Bulgarians in learning Romanian language are also discussed.

Keywords: Romanian, language learning, CEFR, Bulgarian.

Predarea limbii române are o lungă tradiție în învățământul universitar din Bulgaria. Lectoratul de limba română din cadrul Universității „Sf. Kliment Ohridski” din Sofia este înființat în anul 1950, iar cel de la Universitatea „Sfinții Chiril și Metodiu” din Veliko Tarnovo, în anul 1976.

În momentul de față, limba română se studiază în patru universități din Bulgaria, în cadrul unor specializări diferite.

La Universitatea „Sf. Kliment Ohridski” din Sofia, limba română se studiază la două specializări – Filologie română, studii de licență, româna fiind limba A, și Balcanologie, studii de licență și masterat, limba română fiind una dintre cele trei limbi străine balcanice studiate (albaneza, greaca și româna).

La Universitatea „Sfinții Chiril și Metodiu” din Veliko Tarnovo, limba română se studiază în cadrul a câtorva specializări. Două dintre ele sunt de studii universitare de licență: Balcanologie (unde româna este limba A sau B) și Lingvistică aplicată, studii de licență (unde româna se învață ca limba B sau ca limbă facultativă). Limba română se studiază, de asemenea, și la studiile de masterat, în cadrul a două specializări – Traductologie în limba română și Traductologie într-o limbă occidentală plus limba română. Un curs de limba română pentru începători este prevăzut și în cadrul masteratului de Comunicare interculturală.

La Universitatea „Paisie Hilendarski” din Plovdiv, româna se studiază la specializarea Balcanologie, studii de licență și de master, fiind una dintre limbile balcanice pe care studenții o învață timp de două semestre.

La Universitatea „Anghel Kanchev” din Ruse, filiala din Silistra, limba română se studiază în cadrul specializării Limba bulgară – limba română.

Limba română este obiect de studiu nu numai la nivel academic, ci și în învățământul liceal, cum ar fi, de exemplu, la liceul românesc „Mihai Eminescu” din Sofia, cu predare intensivă în limba română. La acest liceu, româna este obiect de studiu la profilul Limbi străine (împreună cu engleza și spaniola) și Profil antreprenorial (împreună cu engleza).

Din anul 2015, limba română se studiază ca disciplină opțională și la liceul „P.R. Slaveykov” din orașul Vidin, cursul de limbă fiind organizat de Uniunea etnicilor români din Bulgaria și finanțat de guvernul României.

Cursuri de limba română se organizează și în multe centre de limbi străine din diferite orașe din Bulgaria. Există și posibilitatea învățării on-line, așa cum reiese din informațiile publicate pe site-ul școlii de limbi străine balcanice „Pan Balkan” (<http://www.panbalkan.bg/>).

1. Manualele de limba română pentru străini, disponibile pe piața cărții din România

Pe piața cărții din România, oferta de manuale de limba română pentru străini este una bogată (vz. Bibliografia RLS: 13–37). Cele mai numeroase sunt manualele pentru începători sau pentru nivelul A1-A2, în conformitate cu prevederile *Cadrului european comun de referință pentru limbi* (CECRL). Manualele pentru nivelul B1-B2 sunt mai puține ca număr, iar cele pentru nivelul C1 aproape că lipsesc.

Unele dintre cele mai folosite manuale sunt cele pentru începători sau pentru începători și avansați, acoperind tematica pentru nivelul prag de învățare a limbilor străine și care corespunde nivelului A1, A2 și B1, conform CECRL. În lista manualelor pentru nivelul prag se înscriu, de exemplu, următoarele: „Limba română contemporană. Manual pentru studenții străini” (Brâncuș et al. 2000); „Româna de bază. Manual pentru studenții străini” (vol. I, II) (Dorobăț, Fotea 1999); „Româna cu sau fără profesor” (Pop 2008); „Manual de limba română ca limbă străină (pentru studenții străini, pentru vorbitorii străini, pentru românii de pretutindeni)” (Iliescu 2002). Există și un manual pentru nivelul A1-C1 „Learn Romanian” (Moldoveanu Pologea 2014).

Manualele de acest tip sunt destinate mai ales studenților străini care studiază în anul pregătitor la universitățile din România (Brâncuș et al. 2000, Dorobăț, Fotea 1999) sau la cursuri intensive de scurtă durată, cum sunt cele din cadrul cursurilor de vară (Pop 2008). Aceste manuale nu sunt potrivite atingerii nivelului A1-A2, reglementat de CECRL, deoarece materialele incluse în ele nu sunt grupate conform nivelurilor de competență lingvistică CECRL (vz. Platon et al. 2014). Unele noțiuni

de gramatică necesare nivelului A1-A2 sunt introduse în manual prea târziu, în ultimele lecții, care ar trebui să corespundă nivelului B1.

Ilustrațiile lipsesc sau sunt foarte puține. Pe de altă parte, în unele manuale, materialul lexical și gramatical introdus în lecțiile, care se presupune că ar trebui să corespundă nivelului A1 sau A2, este extins și aprofundat, pentru a corespunde ultimului nivel prevăzut – B1 (vz. Brâncuș et al. 2000; Dorobăț, Fotea 1999). În alte manuale destinate nivelului A1-B1, materialul lexical are un volum restrâns, sunt incluse puține exerciții gramaticale și lexicale (Iliescu 2002; Pop 2008; Moldoveanu Pologea 2014). Atunci când se utilizează în afara mediului lingvistic românesc și fără a se apela la materiale didactice suplimentare, aceste manuale nu asigură necesarul pentru învățarea limbii.

De asemenea, manualele elaborate după criteriile nivelului prag se pot adapta mai greu la curriculumul de limba română și la planul de învățământ din universitățile unde se predă limba română. Aceasta se întâmplă deoarece orele de curs practic prevăzute pentru fiecare etapă a învățării limbii sunt finalizate cu un anumit nivel din CECLR, care depinde de durata și numărul de ore ale cursului de limbă.

O mică parte a manualelor de pe piața cărții din România corespund prevederilor CECLR și au un conținut separat pentru fiecare nivel. Acestea sunt următoarele: „Puls. Manual de limba română pentru străini”, Nivelurile A1-A2 (Kohn 2009), Nivelurile B1-B2 (Kohn 2012); „Limba română: manual pentru studenții străini din anul pregătitor (Nivel A1-A2)” (Dafinoiu, Pascale 2016); „Manual de limba română ca limba străină (RLS): A1-A2” (Platon et al. 2012).

Două dintre aceste manuale sunt accesibile în variantă electronică: „Bun venit în România. Manual de limba română pentru străini. Începători.” (Hedeșan et al. 2012); „Curs de Limba Română – Învăță, Perfecționează!” (Curs DPRP).

Manualele de acest fel, destinate fiecărui nivel în parte, sunt cele mai potrivite predării moderne a limbii române în universitățile din Bulgaria, deoarece ele se pot folosi la diferite cursuri de limbă, care au ca țel atingerea unor niveluri de competență distincte. Manualele destinate nivelului A1-A2 se pot folosi cu succes în predarea la cursurile de scurtă durată (de exemplu, cursurile facultative de limbă) sau în etapa inițială a studiului limbii române ca limbă A sau B (la specializările Filologie română, Balcanologie, Lingvistică aplicată în două limbi străine).

În Bulgaria sunt elaborate special pentru studiul limbii române următoarele manuale și culegeri de exerciții: „Limba română. Culegere de exerciții” (Стоянова, Лютакова 2008); „Manual de limba română (anii II-III)” (Stoianova 1992); „Румънска граматика” (Стоянова 1998).

În cele ce urmează, ne propunem să oferim o prezentare mai detaliată a manualelor și a auxiliarelor, care țin cont de nivelurile de competență lingvistică prevăzute de CECLR și care sunt cele mai potrivite și accesibile studenților bulgari.

• **Daniela Kohn „Puls. Manual de limba română pentru străini. Nivelurile A1-A2”**

Manualul „Puls. Manual de limba română pentru străini. Nivelurile A1-A2” al autoarei Daniela Kohn este elaborat în deplină concordanță cu nivelurile definite de CECLR și prezintă multe avantaje. Se poate lucra cu el la cursurile de limbă, însă se poate folosi mai greu la studiul individual al limbii, întrucât presupune lucrul în grup, iar rolul principal îi revine profesorului.

Manualul dispune de un caiet cu exerciții pentru fiecare unitate și un CD cu înregistrări audio ale textelor și ale exercițiilor.

Temele sunt repartizate în 12 unități, în care materialul lexical și gramatical se îmbină armonios. La sfârșitul fiecărei unități sunt rezumate cele mai importante elemente lexicale și gramaticale cu ajutorul tabelelor și al ilustrațiilor. Sunt prevăzute exerciții de comunicare adecvate. Caietul cu exerciții include exerciții scrise și orale, adăugiri la unitățile din manual și cheia exercițiilor. Textele înregistrărilor audio sunt transcrise în manual și în auxiliarul de exerciții.

Unul dintre cele mai mari avantaje ale manualului îl reprezintă grafica sa cu multe ilustrații color atractive, la realizarea căreia s-a avut în vedere rolul important al acestora în procesul de învățare. Ilustrațiile completează benefic materialul didactic și sunt parte importantă a exercițiilor de comunicare orală. Auxiliarul de exerciții are imagini alb-negru, dar, de asemenea, are un design atractiv, ce cuprinde ilustrații.

Cu toate că Institutul Limbii Române a pus la dispoziția universității bulgare destule exemplare din acest manual, problema principală este că nu poate fi achiziționat personal de către studenții bulgari. În orele de curs, aceștia pot folosi manualele existente la bibliotecă, dar în ceea ce privește caietul de exerciții, au nevoie de un exemplar personal. Cu greu se poate realiza acest deziderat, deoarece manualul nu poate fi achiziționat de pe piața cărții din Bulgaria și are un preț relativ ridicat.

În ceea ce privește conținutul manualului, raportat la necesitățile studenților bulgari care folosesc acest manual, remarcăm introducerea prea târzie a unor probleme importante de gramatică, abia în ultimele unități. Acestea sunt timpul perfect compus (în unitatea 10), adjectivele posesive (în unitatea 11), timpul viitor standard (în unitatea 12). Aceste aspecte ale gramaticii nu se însușesc bine de către studenți, fapt care îngreunează predarea limbii la nivelul următor B1. Pe de altă parte, introducerea timpului perfect al condiționalului (unitatea 12) se dovedește a fi inutilă, forma gramaticală respectivă fiind greu de stăpânit la nivelul A1-A2¹.

• **Elena Platon, Ioana Sonea, Dina Vâlcu, „Manual de limba română ca limba străină (RLS) A1-A2”**

Lucrarea „Manual de limba română ca limba străină (RLS) A1-A2” elaborată de autoarele Elena Platon, Ioana Sonea și Dina Vâlcu are în vedere atingerea nive-

¹ Vz., de asemenea, „Descrierea minimală...”, unde timpul perfect compus, viitorul standard și adjectivele posesive sunt incluse în unitățile din nivelul A1 (Platon et al. 2014: 17, 18). În „Descrierea minimală...”, prezentul condiționalului este inclus în nivelul B1 (Platon et al. 2014: 60), dar experiența noastră ne face să credem că ar trebui inclus în nivelul A1, așa cum se întâmplă în „Puls...” (unitatea 6). Perfectul condiționalului, care în „Puls...” este studiat în ultima unitate pentru nivelul A1-A2, este introdus de-abia la nivelul B2 în „Descrierea minimală...” (Platon et al. 2014: 82).

lului A1-A2, potrivit CECLR. Este un manual adecvat predării la cursurile de limbă și nu este prevăzut pentru studiul individual al limbii.

Materialul didactic este distribuit în 15 unități, cuprinzând texte, exerciții și probleme de gramatică variate. Manualul are, de asemenea, un CD cu înregistrări audio ale textelor și exercițiilor. La sfârșitul manualului se găsesc cheia exercițiilor și textele înregistrărilor audio. La începutul fiecărei lecții se prezintă pe scurt conținutul său gramatical și lexical, încadrat într-o casetă. Materialul gramatical este prezentat într-un mod accesibil, cu destule exemple și design grafic atractiv. Temele lexicale sunt foarte bine selectate și la fel de bine structurate. Ilustrațiile color vin în completarea textelor și a exercițiilor. Unele dintre personajele textelor sunt de naționalitate bulgară – Bilyana, Ivan, lucru care poate veni în ajutorul studenților bulgari, pentru a intra mai bine în rolul personajelor și a se simți mai apropiați de tema expusă.

Faptul că acest manual nu se poate procura de pe piața cărții din Bulgaria reprezintă o dificultate. La bibliotecile universitare din Bulgaria sunt câteva exemplare donate de Institutul Limbii Române, care se pot folosi în sala de lectură, însă pentru a fi accesibil studentului bulgar, manualul trebuie să se achiziționeze din România.

Ca și manualul „Puls” al Danielei Kohn, manualul autoarelor Elena Platon, Ioana Sonea, Dina Vâlcu este distribuit de Institutul Limbii Române, dar într-un număr mai mic de exemplare. De exemplu, în bibliotecile Universității „Sfinții Chiril și Metodiu” în acest moment se găsesc 10 exemplare ale manualului „Puls” și 2 exemplare ale manualului „Manual de limba română ca limba străină (RLS) A1-A2”.

Am putea semna câteva minusuri ale manualului, care au legătură cu predarea limbii române studenților bulgari. De exemplu, pentru unele teme gramaticale ar trebui prevăzute mai multe exerciții. Se introduce târziu conjunctivul și timpul viitor, abia în lecția 10, iar exercițiile de aprofundare a acestora nu sunt suficiente. Remarcăm neincluderea în manual a modului condițional, a imperfectului și a viitorului standard.

Cazurile genitiv și dativ se prezintă în manual treptat, în lecțiile 5, 8, 13 și 15, mai întâi în cazul declinării substantivelor, mai apoi în cea a adjectivelor. Acest fapt poate simplifica însușirea celor două cazuri, dar pe de altă parte limitează utilizarea lor în texte sau în exerciții de comunicare orală, pe parcursul orelor de curs.

• „Curs de Limba Română – Învăță, Perfecționează!”

Manualul on-line „Curs de Limba Română – Învăță, Perfecționează!”, publicat pe site-ul Departamentului pentru românii de pretutindeni, este elaborat conform prevederilor CECLR, cuprinzând nivelurile A1, A2, B1. Este un manual util studiului individual al limbii române, putând fi un supliment al unui alt manual de bază utilizat la cursul de limbă. Manualul prezintă unele avantaje incontestabile:

- acces gratuit la site;
- teme lexicale bine selectate;
- ilustrații adecvate, materiale audio și video pentru texte și exerciții;
- gramatica e prezentată simplificat, cu ajutorul tabelelor;
- exerciții interactive;

– teste realizate pentru fiecare din nivelurile A1, A2, B1.

Pe de altă parte, unele inconveniente fac manualul nu foarte potrivit pentru cursurile de limbă la nivel universitar. Manualul este prevăzut mai ales pentru minoritățile din România și diasporă. Cu toate că îi vizează pe începători și pe cei care vor să-și perfecționeze limba, manualul poate fi folosit numai având cunoștințe prealabile de limba română. Alte minusuri ale manualului mai sunt:

- texte și exerciții puține la număr;
- selectarea și introducerea materialului gramatical în structura manualului nu este optimă (de exemplu, utilizarea prepozițiilor se prezintă de-abia la finalul nivelului A2, în nivelul A2 este introdus inutil perfectul simplu);
- discrepanțe în alcătuirea testelor (de exemplu, în testul pentru nivelul A1 este inclus conjunctivul, care se predă în unitățile ce aparțin nivelului A2);
- greșeli tehnice, inclusiv în teste.

• **Otilia Hedeșan, Elena Jebelean, Florentina Leucuția, „Bun venit în România. Manual de limba română pentru străini. Începători”**

Manualul autoarelor Otilia Hedeșan, Elena Jebelean și Florentina Leucuția este realizat în conformitate cu cerințele CECLR și are în alcătuirea sa 10 unități pentru nivelurile A1, A2, B1. Este publicat pe site-ul „Vorbiți romaneste” (<http://www.vorbitiromaneste.ro/>), în format PDF. Este prevăzut pentru migranții din România și se adaptează în special la problemele pe care le pot întâmpina vorbitorii de limba arabă, atunci când vor să-și însușească limba română.² Din această cauză, nu este foarte potrivit învățării limbii române de către studenții bulgari. Cu toate acestea, manualul se poate folosi în completarea materialului oferit de un manual de bază. Ca avantaje ale manualului se pot indica următoarele caracteristici:

- accesul gratuit la site;
- se poate utiliza ușor în variantă printată;
- material lexical și gramatical bine selectat și prezentat;
- înregistrări audio suplimentare și materiale didactice publicate pe site;
- teste bine elaborate pentru fiecare nivel, care au în vedere aspectul scris și vorbit al cunoștințelor de limbă.

Sunt prevăzute multe exerciții pentru învățarea alfabetului, care sunt inutile pentru studenții bulgari. Lipssește prezentarea generalizată a materialului gramatical și cheia exercițiilor.

² Manualul a fost realizat în cadrul proiectului „Limba română – oportunitate pentru integrare socială și culturală”, implementat de Institutul Intercultural Timișoara în parteneriat cu Universitatea de Vest din Timișoara – Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, Centrul Cultural Româno-Arab și Asociația DiversEtica. A fost reeditat în cadrul proiectului „Cursuri de limba română și de orientare socioculturală pentru RTT 2011–2012”, implementat de Institutul Intercultural Timișoara în parteneriat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Universitatea de Vest din Timișoara, Centrul Cultural Româno-Arab și Organizația Femeilor Refugiate în România și finanțat prin Programul general Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii, Fondul European de Integritate a resortisanților țărilor terțe, Programul anual 2010.

Minusurile principale ale manualului sunt de ordin tehnic. Deși este în format electronic, manualul nu este interactiv. Forma grafică reprezintă un element principal în procesul didactic, dar în acest caz, din păcate, nu este realizată cu succes. Ilustrațiile din manual nu sunt atractive, uneori sunt inexacte, nu corespund textelor. Acest fapt poate duce la dificultăți și greșeli în rezolvarea exercițiilor. Înregistrările audio ale textelor și dialogurilor încep abia de la unitatea 9 din nivelul A1.

2. Dificultăți în învățarea limbii române de către studenții bulgari

Limbile română și bulgară aparțin unor grupe diferite ale familiei de limbi indo-europene, dar, ca limbi ce fac parte din uniunea lingvistică balcanică, au multe trăsături comune. Acest ultim aspect facilitează procesul învățării limbii române de către studenții bulgari.

Principalele dificultăți cu care se confruntă studenții bulgari și greșelile pe care aceștia le fac, atunci când studiază limba română, sunt consemnate de Ruxandra Lambru în articolul „Aspecte didactice și lingvistice privind predarea limbii române la specializarea Balcanologie (Veliko Tarnovo)” (vz. Lambru 2019).

Majoritatea structurilor gramaticale specifice limbii române, care îl pun într-o situație dificilă pe studentul bulgar, se asimilează la nivelul B1, B2 și C1. Deși la nivelul A1-A2 nu se necesită cunoștințe aprofundate, există unele elemente de fonetică și morfologie, cărora trebuie să le acordăm o atenție sporită.

Primele dificultăți cu care se confruntă studenții bulgari sunt legate de sistemul fonetic al limbii române. Limba bulgară are unele trăsături specifice, care au o influență majoră asupra pronunției: în limba bulgară vocalele *a* și *o* se reduc atunci când nu se află în poziție accentuată, ele pronunțându-se deschis doar când sunt accentuate; consoanele sonore aflate la sfârșitul cuvântului devin surde; consoana lichidă *l* din bulgară este dură, dentală, față de *l*-ul alveolar din română. Este important ca, încă de la începutul studierii limbii la nivelul A1-A2, să se depășească influența exercitată de limba bulgară, o pronunție însușită greșit este mult mai greu de corectat la următoarele niveluri. Este necesar să se acorde o atenție specială pronunției nu doar la începutul studierii limbii, ci pe parcursul întregului curs de limbă. Sunt foarte utile în acest sens exerciții suplimentare de fonetică, pentru vorbitorii nativi de limba bulgară fiind foarte potrivite exercițiile din auxiliarul „Limba română. Culegere de exerciții”, elaborat de Daniela Stoianova și Rumiana Liutakova (Стоянова, Лютакова 2008: 11–14).

Studenții bulgari se confruntă cu probleme legate de utilizarea prepozițiilor chiar la începutul cursului de limbă. În privința utilizării prepozițiilor, între bulgară și română există multe deosebiri. La nivelul A1-A2 este necesară acordarea unei atenții sporite prepozițiilor utilizate în texte și exerciții, analizându-se de fiecare dată când acestea se întâlnesc. Cele mai multe greșeli pe care le fac studenții sunt legate de folosirea prepozițiilor *în*, *la*, *de la*, *până la*, *pentru*, *despre*. Sunt necesare întotdeauna explicații suplimentare și exemple în care substantivele articulate cu articol hotărât se utilizează după prepoziții cu acuzativul.

Spre deosebire de celelalte limbi slave, limba bulgară cunoaște categoria articolului hotărât. Ca și în limba română, acesta este enclitic, fapt care face mai ușoară asimilarea sa de către studenții bulgari. Bulgara însă nu posedă categoria articolului nehotărât. Pentru a se facilita explicarea utilizării articolului nehotărât la nivelul A1-A2 este de ajuns, de obicei, să se facă paralele cu situația din alte limbi occidentale, pe care studenții le stăpânesc. Exerciții suplimentare cu articolul nehotărât ar putea fi necesare pentru nivelurile B și C (vz. Lambru 2019).

Dificultăți apar și la însușirea pronomelor și adjectivelor demonstrative de apropiere și depărtare. Și aici se pot face exerciții suplimentare de memorare a formelor acestor pronume și adjective.

Însușirea timpului perfect compus este relativ anevoioasă, din cauza aceasta ar putea fi introduse mai multe exerciții cu acest timp. Ar fi mult mai potrivită predarea sa în lecțiile de început și nu la sfârșitul manualului, pentru o exersare mai îndelungată.

În comparație cu celelalte limbi slave, limba bulgară este o limbă analitică. Pentru a se înțelege utilizarea cazurilor acuzativ, genitiv și dativ sunt necesare, de obicei, explicații în limba bulgară sau în altă limbă intermediară, cât și exemple și exerciții suplimentare. Aici se pot face și paralele cu situația din limba bulgară, unde complementul direct și cel indirect se dublează în unele cazuri.

3. Concluzii

În universitățile din Bulgaria există un real interes față de studiul limbii române. Limba română este studiată ca limbă A sau ca limbă B în unele specializări filologice, cât și ca limbă facultativă. Pentru o predare optimă a limbii, conform nivelurilor stabilite de CECLR și pentru o predare comparabilă cu cea a limbilor occidentale, sunt necesare manuale adecvate.

Cu toate că manualele de limba română pentru străini de pe piața cărții din România sunt numeroase și variate, marea lor majoritate nu sunt elaborate conform prevederilor *Cadrului european comun de referință pentru limbi*. În acest moment, cele mai adecvate manuale folosite la predarea limbii române în universitățile din Bulgaria, pentru nivelul A1-A2 din CECLR, sunt manualele distribuite de Institutul Limbii Române – „Puls. Manual de limba română pentru străini. Nivelurile A1-A2” (Kohn 2009) și „Manual de limba română ca limba străină (RLS) A1-A2” (Platon et al. 2012). Sunt două manuale foarte bine realizate, moderne, atractive, ușor de utilizat în procesul predării de către cadrele didactice și în aprofundarea cunoștințelor de limbă de către studenți. Din păcate, studenții bulgari au acces dificil la aceste manuale editate în România, ele se pot procura numai de pe piața cărții din această țară, la un preț deloc mic. În completarea manualelor menționate se pot folosi, atât pentru studiul individual, cât și pentru exerciții și teste suplimentare, manualele on-line „Bun venit în România. Manual de limba română pentru străini. Începători” (Hedeșan et al. 2012) și „Curs de Limba Română – Învăță, Perfecționează!” (Curs DPRP).

Dificultățile care pot apărea la studierea limbii române de către studenții bulgari, la nivelul A1-A2, sunt relativ puține. Unele caracteristici specifice foneticii și gramaticii limbii române presupun explicații și/sau exerciții suplimentare (utilizarea prepozițiilor, a cazurilor etc.). Elemente din materialul lexical, cât și unele structuri gramaticale, deși nu se aprofundează la nivelul A1-A2, se însușesc mai ușor datorită apropierii dintre cele două limbi, care fac parte din uniunea lingvistică balcanică. Este vorba despre articolul hotărât, conjunctivul, viitorul popular, dublarea complementului direct și indirect. Uneori, de exemplu în cazul articolului nehotărât, pe studenți îi ajută cunoașterea unei limbi occidentale, în care să găsească asemănări cu româna.

În acest articol am încercat, de asemenea, să analizăm unele probleme referitoare la predarea limbii române studenților străini, mai ales celor bulgari, prin prisma predării limbii într-un mediu lingvistic străin. O mai mare atenție acordată acestor probleme ar putea contribui la calitatea predării și la aprofundarea limbii.

BIBLIOGRAFIE

- Стоянова 1998:** Стоянова, Д. *Румънска граматика*. София: Наука и изкуство.
- Stoyanova, 1998:** Stoyanova, D. *Rumanska gramatika*. Sofia: Nauka i izkustvo.
- Стоянова, Лютакова 2008:** Стоянова, Д., Р. Лютакова. *Румънски език – сборник с упражнения*. Карина М.
- Stoyanova, Lyutakova 2008:** Stoyanova, Lyutakova. *Limba română – culegere de exerciții*. Karina M.
- Bibliografia RLS:** *Bibliografia românei ca limbă străină / Bibliografia RLS*. Coord. Victoria Moldovan. Cluj-Napoca: EFES, 2012. [Online] <<http://learnromanianlanguage.com/wp-content/uploads/2013/03/bibliografie-rls.pdf>> (11.10.2018).
- Brâncuș et al. 2000:** Brâncuș, G., A. Ionescu, M. Saramandu. *Limba română contemporană. Manual pentru studenții străini*. București: Editura Universității din București.
- Curs DPRP:** *Curs de Limba Română*. [Online] <<http://www.dprp.gov.ro/elearning/>> (11.10.2018).
- Dafinoiu, Pascale 2016:** Dafinoiu, C. V., L. E. Pascale. *Limba română: manual pentru studenții străini din anul pregătitor (Nivel A1-A2)*. Bucuresti: Editura Universitara.
- Dorobăț, Fotea 1999:** Dorobăț, A, M. Fotea. *Româna de bază (vol.I, II). Manual pentru studenții străini*. Institutul European.
- Hedeșan et al. 2012:** Hedeșan, O. (coordonator), Elena Jebelean, Florentina Leucuția. *Bun venit în România. Manual de limba română pentru străini. Începători*. [Online] <<http://www.vorbitiromaneste.ro/download/manuale/manual%20incepatori.pdf>> (11.10.2018).
- Iliescu 2002:** Iliescu, A. *Manual de limba română ca limbă străină (pentru studenții străini, pentru vorbitorii străini, pentru românii de pretutindeni)*. București: EDP.
- Kohn 2009:** Kohn, D. *Puls. Manual de limba română ca limbă străină. Nivelurile A1-A2*. Iași: Polirom.
- Kohn 2012:** Kohn, D. *Puls. Manual de limba română ca limbă străină. Nivelurile B1-B2*. Iași: Polirom, 2012.
- Lambru 2020:** Lambru, R. Aspecte didactice și lingvistice privind predarea limbii române la specializarea Balcanologie (Veliko Tarnovo). // *Frontiere și contacte. Fenomene locale, regionale și globale*. Coord. Carmen Darabus, Elena-Camelia Zabava. Craiova: Aius, 25–32.

Platon et al. 2012: Platon, E., I. Sonea, D. Vilcu. *Manual de limba română ca limba străină (RLS): A1-A2*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2012.

Platon et al. 2014: Platon, E., I. Sonea, L. Vasii, D. Vilcu. *Descrierea minimală a limbii române. A1, A2, B1, B2*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2014. [Online] <<http://video.elearning.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2016/09/Descrierea-minimala-a-limbii-romane-12-IULIE-2016.pdf>> (11.10.2018).

Pop 2008: Pop, L. *Româna cu sau fără profesor*. Cluj: Editura Echinox. Ediția a VI-a revăzută.

Stoianova 1992: Stoianova, D. *Manual de limba română (anii II-III)*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo "Sv. Kliment Ohridski".